

тів, то це є позитивна динаміка. Однак керівництву підприємства варто застосовувати управлінські заходи, якщо зростання валюти балансу зумовлене збільшенням лише боргових зобов'язань підприємства.

Зменшення валюти балансу «сигналізує» про звуження (згорання) діяльності підприємства. Причини такого згорання необхідно вивчати.

Отже, коротко розглянуто зміст розділів балансу. Необхідний мінімум знань з фінансової грамотності закладено у мозковий центр. Для допитливих людей, які хочуть знати більше, ми рекомендуємо самостійно вивчити НП(С)БО 1 [2].

1. Роберт Т. Кійосакі. Багатий тато, бідний тато. URL: http://melnicabiz.com.ua/books/1_bogatyj-para-bednyj-para.html (дата звернення: 04.03.2019).

2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Національні вимоги до фінансової звітності». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення: 04.03.2019).

3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємства». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00> (дата звернення: 04.03.2019).

Ядловська Ольга Степанівна

доцент кафедри

соціально-гуманітарних дисциплін

Дніпропетровського державного

університету внутрішніх справ,

кандидат історичних наук

ОСНОВНІ АСПЕКТИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇН ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ ЯК ПОТЕНЦІЙНА МОДЕЛЬ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

До першочергових завдань держави належить такий вид діяльності як забезпечення власної економічної безпеки, адже якою б економічно розвинутою країна не була, проте існують загрози агресивних проявів іншої держави чи складової її економіки. Загальні світові тенденції щодо збереження економічної безпеки певної країни лежать у площині поєднання інтеграційних економічних та фінансових процесів, конкурентоспроможності та дотримання при цьому національних інтересів. Зазначене коло проблем є нагальним і для України, враховуючи євроінтеграційні процеси та прагнення.

Розглядом та аналізом зарубіжного досвіду управління економічною безпекою займається ряд українських дослідників, більшість робіт яких висвітлюють європейські надбання у зазначеному питанні. Міжнародний досвід формування економічної безпеки держави розглянуто в роботах І. Аніщенко, І. Бінька, О. Власюка, М. Єрмошенка, В. Загарій, В. Кореновської, Л. Корчевської, В. Маргасової, Т. Ковальчука, Г. Козаченко, О. Кириченка, С. Лекар, Ф. Медвіда, В. Мунтіяна, І. Нікитенка, Ю. Ніколаєнко, О. Саєнка, О. Стародубцевої, А. Сухорукова, В. Шлемка та ін. Шляхи запозичення реалізації на практиці ефективного забезпечення європейської економічної безпеки та імплементації зазначених процесів у законодавстві ЄС та національних законодавствах країн ЄС розглядалися науковцями Н. Авансовою, Л. Козак та О. Федорчуком, О. Тимошенко та ін. Окремий пласт досліджень присвячено розробці тенденцій співробітництва в питаннях економічної безпеки та порівняльному аналізу сутності економічної безпеки між Україною та країнами Європейського Союзу, зокрема, у публікаціях В. Мармазова, В. Паламарчука, О. Резніка, Ю. Тарасюка, О. Чалого та ін.

Частиною українських науковців визначено альтернативну думку розвитку економічної безпеки країн. Зазначено, що відбувається зміна логіки глобального «переходу» від колективних антикризових стратегій до державного егоїзму. Особливістю логіки «керованого переходу» була наявність доброї волі та прагнення усіх учасників процесу до пошуку колективної, компромісної стратегії відповіді на виклики кризи. Як засвідчив подальший розвиток подій, ідея «колективної відповіді» на кризу не знайшла практичної реалізації. Провідні держави швидко повернулись до пошуку «національних» антикризових стратегій, які здебільшого не були обтяжені необхідністю узгодження власних кроків та інтересів з іншими [8, с. 7]. Однак більшість дослідників схиляється до думки про нагальну необхідність євроінтеграції української економіки.

Одним із виявів цивілізаційної консолідації протягом останнього десятиліття стала поступова трансформація біполярної структури на Євразійському континенті на систему безпеки, що складається з двох компонентів: Євроатлантичного і Євразійського. Сучасне розуміння безпеки охоплює не лише воєнні, а й економічні, політичні аспекти, питання демократизації й стабільності в окремих державах, формування дружніх міжнародних стосун-

ків, а також колективну здатність протистояти новим загрозам, зокрема розповсюдженню зброї масового знищення, міжнародному тероризму, організованій злочинності, нелегальній міграції. Дедалі більшу роль відіграє її економічна складова, яка в ядерному світі стала стрижнем міжнародної та національної стабільності, виникнення феномена глобальних фінансових і економічних систем, створення регіональних системи безпеки на пострадянському просторі та роль окремих держав у цьому процесі [1, с. 75].

В ЄС термін «економічна безпека» розглядається з позиції об'єднання у світовій економічній системі з метою досягнення високого рівня конкурентоспроможності в умовах глобалізації. Ефект синергії, який досягається через взаємообмін ресурсами, визначає здатність ЄС забезпечувати високий рівень економічної безпеки та конкурентоспроможності, а кінцевою метою безпеки розглядається формування повністю інтегрованої Європи з однаковим рівнем життя в усіх країнах-учасниках. З іншого боку, концепцію економічної безпеки ЄС також розглядають значною мірою в контексті економічної безпеки кожної окремої держави та національних доктрин [3, с. 4].

У найбільш економічно розвинутих країнах (з-поміж них і розвинуті країни ЄС) визначено особливості забезпечення економічної безпеки підприємств на макро- та мікрорівнях. За останні роки в економічно розвинутих країнах ЄС знято більшість адміністративно-законодавчих обмежень та створено сприятливі фінансово-економічні умови діяльності. Зокрема, чинне законодавство Німеччини щодо збереження та нерозголошення комерційної таємниці ставить в обов'язок кожної особи інформувати відповідні органи про правопорушення, хоча окремого закону з концепції економічної безпеки не існує, а основні інтереси країни у сфері національної безпеки представлено у формі офіційної директиви Міністерства оборони. У Франції основним державним документом щодо забезпечення економічної безпеки є Закон «Про національну безпеку» 1964 р., а також діють правові акти, які детально регулюють статус суб'єктів інформаційної діяльності, режим інформаційного обміну і підключення до загальних інформаційних систем, автоматизованих банків даних; систематичне виявлення актів промислового шпигунства стосовно компаній – іноземних конкурентів французьких фірм [2]. Основним критерієм економічної безпеки країни є збереження економічного фундаменту самостійної зовнішньої політики: усунення диспропорцій економічного розвитку суб'єктів господарювання; недопущення надмірної зовнішньої залежності в найважливіших секторах економіки. При Міністерствах створено управління з підтримки соціально-економічної безпеки національних підприємств з обов'язками забезпечення керівництва інформацією щодо можливих економічних загроз. При державному казначействі, із залученням фахівців з митниці, сформовано управління підтримки економічної безпеки підприємств [6, с. 17].

Політика в галузі забезпечення безпеки у Великобританії тісно пов'язується з обороною: обидві вони ґрунтуються на оцінках національних інтересів і реалізуються через їх захист. Під «національними інтересами» в сфері економіки розуміються народногосподарські інтереси всього суспільства. Загрози економічної безпеки поділяють на зовнішні та внутрішні й ранжують за ступенем важливості та ймовірності настання, що дозволяє концентрувати зусилля стосовно прогнозування і запобігання найбільш небезпечних ризиків. При цьому у сфері запобігання економічним загрозам уряд традиційно спирається на приватний бізнес, надаючи йому максимальну підтримку [7, с. 201].

Концепція економічної безпеки розглядається в Іспанії переважно в контексті економічної безпеки всього ЄС, а нормативно-правові акти щодо безпеки пов'язані з відповідним законодавством ЄС. Разом з тим створено ефективну систему забезпечення національних інтересів, законодавчу базу, що відрізняється гнучкістю, в ній чітко визначено функції органів управління та організацій, якими розробляються спеціальні програми економічного розвитку, захищаються інтереси пріоритетних галузей промисловості, а також заходи на стимулювання інвестицій та забезпечення валютного контролю. В Італії спеціальна законодавча база щодо забезпечення економічної безпеки відсутня. У діяльності по забезпеченню економічної безпеки країна керується укладеними нею міжнародними угодами. Методи щодо забезпечення економічної безпеки спрямовані насамперед на захист інтересів національних виробників на внутрішньому і зовнішньому ринках [5, с. 113].

Отже, виділяють відносно стабільні економічні системи в країнах Великобританія, Італія, Іспанія, Нідерланди, Німеччина, Франція, де переважно зосереджено роботу на підвищенні ефективності економіки і підтримці існуючого рівня особистої економічної безпеки своїх громадян. У Нідерландах, Бельгії, Данії, Люксембурзі, Швейцарії основною стратегічною метою економічного захисту є забезпечення сталого економічного зростання та модернізації економіки відповідно до умов конкурентної боротьби на світовому ринку, адже вони не є самостійними гравцями. Нові країни-члени ЄС (Болгарія, Польща, Румунія, Словаччина, Угорщина, Чехія) завершили реформи «першого покоління» з акцентом на реструктуризацію і

перепідпорядкування і вийшли на завершальну стадію реформ структур безпеки [3, с. 5].

Разом з тим слід зазначити, що в Чехії, Болгарії, Угорщині, Польщі, Словаччині забезпечення економічної безпеки орієнтується на відповідні нормативно-правові акти ЄС. Подібно складається ситуація в Латвії, Литві, Естонії. Загалом методи забезпечення економічної безпеки у цих країнах спрямовані на реалізацію фінансово-економічної безпеки, враховуючи геополітичну ситуацію, вектор і стратегію розвитку економіки обрано відповідно до тенденцій регіонального та світового еволюційного процесу [4].

Україна, створюючи систему національної безпеки, адаптовану до міжнародних вимог, прагне брати активну участь в універсальній регіональній, європейській та глобальній системі безпеки на усіх стадіях цього процесу – від розробки концепції до участі в конкретних спільних діях. У разі відходу від інтеграції Україна може опинитися поза цим процесом і це означатиме самоусунення від загальноєвропейських процесів і небезпеку ізоляції, а ціна неінтеграції може виявитися набагато вищою від ціни інтеграції. Натомість європейська інтеграція України означатиме зміцнення національної безпеки та сприятиме стабільності у відносинах з усіма сусідами [1, с. 82].

На сучасному етапі розвитку економічної системи України, враховуючи геополітичні виклики стосовно держави, на наш погляд, доцільно поєднувати досвід економічного захисту країн Європейського Союзу, з іншого боку, необхідно підсилити процеси по забезпеченню захисту внутрішнього ринку та національної безпеки. Слід законодавчо визначати потреби суспільства і держави; генерувати інноваційні зрушення в економіці з метою забезпечення стабільного економічного розвитку та протистояння зовнішнім економічним загрозам, водночас підвищуючи конкурентоспроможність підприємств.

1. Аванесова Н. Е. Економічна безпека України в системі економічної безпеки Європейського Союзу. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. № 56. 2016. С. 74–83.

2. Андрієнко В., Мігус І., Коваль Я. Міжнародний досвід формування державної політики у сфері забезпечення фінансової безпеки як складової національної політики. *Демократичне врядування*. Науковий вісник. Вип. 20. 2017. URL: http://www.lvivacademy.com/vidavnitstvo_1/visnyk20/fail/Andrijenko,Migus,Koval.pdf.

3. Бондар А. Світовий досвід державного управління економічною безпекою та його використання в Україні. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. № 6. 2013. С. 2–5.

4. Гаман Н. Міжнародний досвід формування економічної безпеки держави: перспективи для України. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. № 5. 2018. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1264>

5. Гбур З. Зарубіжний досвід забезпечення економічної безпеки держави. *Інвестиції: практика та досвід*. № 11/2018. С. 111–114.

6. Денисенко М.П., Колісніченко П.Т. Зарубіжний досвід регулювання економічної безпеки. *Економічна наука*. 2017. С. 15–19.

7. Проблеми управління економічною безпекою суб'єктів господарювання: монографія / О.А. Кириченко, В.С. Сідак, С.М. Лаптев та ін. Київ: УЕП «Крок», 2008. 401 с.

8. Український конфлікт і майбутнє світової та європейської безпеки / А. Ермолаєв, С. Денисенко, О. Маркєєва, Л. Поляков. Київ: Нова Україна, Інститут стратегічних досліджень, 2015. 30 с.

Бондар Євгенія Рустамівна
адвокат

Карпенко Роман Валерійович
викладач кафедри
цивільно-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА У СТРАХОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

На сучасному етапі неможливо обійтися без інновацій, так як інновації завжди асоціюються із затребуваністю нововведень у конкретній ситуації і наявністю інвестиційного потенціалу. Термін «інновація» став використовуватися в перехідній економіці України як український варіант слова «innovation», що в дослівному перекладі означає «новинка», «нововведення», «новаторство». Дана тема приваблює своєю актуальністю, оскільки саме інновації у страхуванні є головним завданням страхової компанії і сутність їх полягає в тому, щоб, використовуючи кращі вітчизняні, світові традиції, створити таку економічну, організаційну систему взаємовідносин страховиків з державою, користувачами страхових послуг, яка могла гнучко та оперативно реагувати на всі тенденції в розвитку споживчого попиту, пропонуючи конкретні види страхових послуг конкретним клієнтам, зберігши доступність страхування для різних верств населення, незалежно від віку, роду занять, одержуваних доходів та інших фак-